

Psalm 90:1 – ‘toevlucht’ of ‘woning’?

De grondtekst en transliteratie van Psalm 90:1 is als volgt. Omdat de tekst uit Psalm 91:9 meeloopt in de discussie, volgt die hieronder eveneens, waarbij de relevante woorden zijn geursiveerd:

90:1	adonáal (j.h.w.h) <i>maa."óon atáah haajlétáa láanoe b.dór waa.dór</i>	de Heer (Jehovah) een woning uzelf bent u geweest voor ons in geslacht en geslacht
91:9	kié-atáah j.howáah mach".síé "el.jóon Sám.taa m."oonéchaa	want uzelf Jehovah mijn toevlucht Allerhoogste hebt u gesteld uw bewoning

Voor de goede orde, de Masoretische Tekst begint in 90:1 met de aanhef ‘Adonái’, maar deze tekst behoort tot de teksten waarin de Soferiém, volgens diezelfde Masoreten, het tetragram **j.h.w.h** door Adonái hadden vervangen.

Dat staat ook beschreven in de Verantwoording van ‘Tot lof van God – het Boek der Psalmen’. Dat staat overigens los van de bovengenoemde vraag. Hierbij gaat het om de juiste weergave van het woord **maa."óon**, met in het verlengde de weergave van het woord **mach".síé** Om te beginnen een overzicht van een aantal vertalingen:

	<i>maa."óon</i> (90:1)	<i>mach".síé</i> (91:9a)	<i>m."oonéchaa</i> (91:9b)
<i>Statenvertaling:</i>	toevlucht	mijn toevlucht	uw vertrek
<i>Van der Palmvertaling:</i>	toevlugt	mijn toeverlaat	uw toevlugt
<i>NBG:</i>	toevlucht	mijn toevlucht	uw schutse
<i>NW:</i>	echte woning	mijn toevlucht	uw woning
<i>Gerhardt/van der Zeyde:</i>	toevlucht	de toevlucht	uw schutse
<i>Willibrordvertaling (1996):</i>	toevluchtsoord	toevlucht	onderdak
<i>Naardense Bijbel:</i>	schuilplaats	mijn toevlucht	je schuilplaats
<i>NBV:</i>	toevlucht	mijn toevlucht	je mag wonen
<i>Jewish Publication Society (JPS)</i>	dwelling-place	my refuge	thy habitation
<i>Soncino Books of the Bible – The Psalms:</i>	dwelling place	my refuge	thy habitation
<i>A.C. Feuer - Tehillim:</i>	dwelling place	my refuge	your dwelling place
<i>Tot lof van God – het Boek der Psalmen (TLVG):</i>	woning	mijn toevlucht	uw woning

Alleen op basis van het bovenstaande overzicht zou men wellicht zeggen dat ‘toevlucht’ in het Nederlandse taalgebied de meest gebruikte vertaling is van het woord **maa."óon**. Dat beeld verandert echter drastisch als men kijkt naar alle plaatsen waar dat woord wordt gebruikt en hoe het wordt weergegeven.

	TLVG	NW	SV	NBG	NBV	Willibrord 1996
Deut. 26:15		woning	woning	woning	woning	woning
1 Sam. 2:29		woning	woning	woning	heiligdom	(weggelaten)
2:32		woning	woning	woning	(weggelaten)	(weggelaten)
Jer. 9:10 (11)		hol	woning	schuilplaats	oord	huizen (ww)
10:22		hol	woning	verblijfplaats	oord	huizen (ww)
25:30		woning	woning	woning	woning	woning
49:33		hol	woning	woonplaats	oord	huizen (ww)
51:37		hol	woning	verblijf	oord	wonen (ww)
Nah. 2:12 (:11)		hol	woning	leger	hol	hol
Zef. 3:7		woning	woning	woning	woonplaats	woonplaats
Zach. 2:17 (:13)		woning	woning	woning	woning	woning
2 Kron. 30:27		woning	woning	woning	woning	woning
36:15		woning	woning	woning	woning	woonplaats
Psalm 26:8	bewoning	woning	woning	stede	waar u woont	waar u woont
68:6 (:5)	woonplaats	woning	woonstede	woning	verblijf	woning
71:3	woning	...vesting	om daarin te wonen	ter woning	waar ik kan wonen	waarop ik woon
90:1	woning	echte woning	toevlucht	toevlucht	toevlucht	toevluchtsoord
91:9	woning	woning	vertrek	schutse	mag wonen	onderdak

Hier blijkt dat er in ieder geval bij de hierboven gegeven vertalingen sprake is van een absolute uitzondering bij de vertaling van Psalm 90:1. Daarnaast kan vast worden geconcludeerd, dat er geen grond is om de vertaling ‘woning’ af te wijzen.

Toch blijft het ook intrigerend waarom de genoemde vertalingen die keuze doen, terwijl diezelfde vertalingen het woord ‘toevlucht’ óók gebruiken, stelselmatig juist, voor het Hebreeuwse woord **mach".síé**. Misschien is het een kwestie van traditie. Maar dat terzijde, het gaat nu om het woord **maa."óon**.

Het woord **maa."óon** wordt als volgt omschreven.

- Davidson noemt in *The Analytical Hebrew and Chaldee Lexicon* als betekenis: –I. *habitation, dwelling* –II. *refuge*
- Fürst in *Hebräisches und Chaldäisches Handwörterbuch über das Alte Testament*: *Wohnung, Wohnstätte, -sitz.*
- Gesenius in *Hebräisches und Chaldäisches Handwörterbuch über das Alte Testament*: *Wohnung, Aufenthalt.*
- Koehler - Baumgartner in *Lexicon in Veteris Testamenti Libros* geeft: *Versteck, Aufenthalt, Wohnung*
- Brown/Driver/Briggs in *A Hebrew and English Lexicon of the Old Testament* geeft: *refuge, habitation, dwelling*
- Lisowsky's *Konkordanz zum Alten Testament* geeft de eenvoudige betekenis (D/E/L): *Aufenthalt / dwelling / habitaculum.*

Het woord is afkomstig van de stam (ik noem de letters) **"ajin – waw – noen**, hoewel het als werkwoord zelf niet wordt gebruikt in het Hebreeuws. Fürst omschrijft dit als: *sich neigen, niederlassen, dah. Wohnen, verweilen, lagern, Schutz/Zuflucht finden, beiwohnen, Beilager halten.* Koehler – Baumgartner omschrijft de betekenis daarvan als: *decken, verbergen.* Davidson noemt als betekenis: *to dwell, to stay, also to take a wife.* Dat laatste hangt waarschijnlijk ook samen met de betekenis van een verwant woord, **"onáh**, dat betrekking heeft op een seksuele relatie, de 'bijwoning' - dat komt alleen voor in Ex. 21:10.

Terug naar de weergave in Psalm 90:1, de psalm gaat niet specifiek over het zoeken van toevlucht bij God voor een vijandelijk onheil. Friedrich Baethgen omschrijft de psalm als volgt: "Die Ewigkeit Jahves im Kontrast zu der Hinfälligkeit des Menschen bietet dem Sänger das Thema v.1-6. Er will jedoch nicht die erstere preisen, sondern die letztere beklagen und erklären." Hij vertaalt vers 1 met: "Herr, ein Obdach bist du uns gewesen ..." Hij noemt **maa."óon** "als Bezeichnung Gottes" en wijst op de gelijksoortige gedachte als 91:1. Alles overwegende was er geen reden om hier anders te vertalen dan 'woning'.

De eerste verzen luiden als volgt:

U Jehovah, U bent ons tot woning geweest,
van geslacht op geslacht!
Van voor de geboorte der bergen al,
van voordat U de aarde en het land ter wereld bracht,
van altijd al tot echt altijd, al die tijd bent U het,
U bent God!

Laatst bijgewerkt: 3 juli 2010